

MANDAL KOMMUNE

REGNSKAP 2016

INNHOLDSFORTEGNELSE:

TEKST

ÅRSBERETNING Leveres senere

ØKONOMISKE OVERSIKTER:

REGNSKA PSSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKA PET 2016

REGNSKA PSSKJEMA 1B - DRIFTSREGNSKA PET 2016

REGNSKA PSSKJEMA 2A 2B - INVESTERINGSREGNSKA PET 2016

Økonomisk oversikt driftsregnskapet

Økonomisk oversikt investeringsregnskapet

Økonomisk oversikt balanseregnskapet

Balanseregnskap med merknader

NOTER:

Note nr. 1	REGNSKA PSPRINSIPPER
Note nr. 2	PENSJONSFORPL/-MIDLER OG PREMIEA VVIK - FORKLARINGER
Note nr. 3	KAPITALKONTO
Note nr. 4	ARBEIDSKAPITAL
Note nr. 5	EGENKAPITAL
Note nr. 6	ANLEGG OG LANGSIKTIG GJELD
Note nr. 7	GARANTIER GITT AV KOMMUNEN
Note nr. 8	FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER
Note nr. 9	FINANSIELLE OMLØPSMIDLER
Note nr. 10	FOND
Note nr. 11	INTERKOMMUNALT SAMARBEID OG IKS
Note nr. 12	FORDRINGER OG GJELD KOMMUNALE FORETA K, IKS OG SAMARBEID
Note nr. 13	SELVKOSTTJENESTER
Note nr. 14	SPE SIFIKASJON REGNSKA PMESSIG MER- / MINDREFORBRUK DRIFT
Note nr. 15	SPE SIFIKASJON UDEKKET/ DISPONIBELT INVESTERINGSREGNSKA PET
Note nr. 16	KOMMUNENS SKATTEINNTEKTER OG RAMMETILSKUDD
Note nr. 17	ANLEGGSMIDLER
Note nr. 18	AVDRAG PÅ GJELD
Note nr. 19	KOMMUNENS GJELDSFORPLIKTELSE R - TYPE GJELD OG LÅNGIVERE
Note nr. 20	RENTEBYTTEAVTALER PÅ LÅN
Note nr. 21	ANALYSE
Note nr. 22	LØNNRÅDMANN/ ORDFØRER OG REVISJONSUTGIFTER
Note nr. 23	SPE SIFIKASJON AV STØRRE INVESTERINGSPROSJEKTER/ INFRASTRUKTURPROSJEKTER
Note nr. 24	OVERSIKT OVER LEGATER

MANDAL KOMMUNE
REGNSKAPSSKJEMA 1A - DRIFTSREGNSKAPET 2016

Tekst	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
FRIE DISPONIBLE INNTEKTER				
Skatt på inntekt og formue	-365 512 712	-355 258 000	-348 485 000	-334 306 246
Ordinært rammetilskudd	-437 625 842	-439 903 000	-439 903 000	-430 715 513
Skatt på eiendom	-37 790 245	-37 800 000	-36 400 000	-36 402 667
Andre direkte eller indirekte skatter	-52 977	0	0	-52 977
Momskompensasjon fra driftsregnskapet	-20 891 275	-17 215 000	-17 215 000	-18 299 780
Andre generelle statstilskudd	-7 393 992	-7 664 786	-7 664 786	-7 984 579
Sum frie disponible inntekter	-869 267 042	-857 840 786	-849 667 786	-827 761 761
FINANSINNTEKTER/-UTGIFTER				
Renteinntekter og utbytte	-33 470 167	-32 373 000	-31 473 000	-33 342 563
Renteinntekter bankinnskudd	-3 934 247	-2 200 000	-2 200 000	-3 838 101
Renteinntekter formidlingslån	-4 015 552	-4 600 000	-4 600 000	-4 122 522
Andre renteinntekter	-172 201	0	0	-119 608
Gevinst finansielle instrumenter	-20 618	0	0	-62 107
Ubytte	-14 710 082	-14 700 000	-13 800 000	-15 531 340
Motpost kapitalkontoer vann-/avløp-/forvaltningssekte	-10 617 467	-10 873 000	-10 873 000	-9 668 886
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	30 463 571	31 365 000	31 365 000	29 921 661
Tap finansielle instrumenter				0
Avdrag på lån	47 500 000	47 500 000	47 500 000	46 500 000
Netto finansinntekter/-utgifter	44 493 405	46 492 000	47 392 000	43 079 099
AVSETNINGER OG BRUK AV AVSETNINGER				
Til dekning av tidligere års regnskapsm merforbr.				
Til ubundne avsetninger	35 849 833	35 849 833	8 600 442	31 296 937
Avsetning til integreringsfond				0
Til bundne avsetninger	56 492	0	0	87 209
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk	-20 677 391	-20 677 391	0	-14 729 712
Bruk av ubundne avsetninger	-5 000 000	-5 000 000	0	-100 000
Bruk av bundne avsetninger				
Netto avsetninger	10 228 934	10 172 442	8 600 442	16 554 434
FORDELING				
Overført til investeringsregnskapet				0
Til fordeling drift	-814 544 703	-801 176 344	-793 675 344	-768 128 228
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	801 463 358	801 176 343	793 675 346	747 450 838
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-13 081 345	0	0	-20 677 391

REGNSKAPSSKJEMA 1B - DRIFTSREGNSKAPET 2016

Fordelt slik til enhetene	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
Bydrift	63 847 108,67	62 027 438,00	54 784 853,00	48 742 990
Teknisk forvaltning	6 846 346,71	6 820 476,00	7 883 874,00	5 961 149
Kultur	18 024 892,96	16 989 063,00	16 771 011,00	16 825 995
BYUTVIKLING	88 718 348	85 836 977	79 439 738	71 530 133
Barnehager	117 734 973,61	120 355 515,00	123 476 044,00	111 332 191
Furulunden skole	35 085 746,79	34 285 657,00	33 652 567,00	33 264 009
Ime skole	28 433 756,48	28 503 502,00	27 461 637,00	27 167 703
Frøysland skole	20 130 933,27	20 109 911,00	19 469 236,00	19 340 487
Holum skole	14 033 285,43	14 075 875,00	13 216 938,00	13 291 527
Blomdalen ungdomskole	26 454 568,92	26 379 408,00	26 395 391,00	26 861 519
Vassmyra ungdomskole	21 445 901,03	21 814 914,00	21 420 492,00	21 428 856
Skole felles	15 285 380,14	15 662 682,00	12 701 441,00	16 932 477
PP-tjenesten	4 480 913,72	4 508 737,00	4 665 632,00	0
Kvalifisering	2 434 135,31	5 200 016,00	4 816 961,00	6 215 127
OPPVEKST	285 519 595	290 896 217	287 276 339	275 833 896
Familiens hus	56 404 388,06	45 413 748,00	46 974 554,00	45 051 180,23
NAV	17 379 492,33	17 873 209,00	18 127 808,00	17 608 055,06
Helso og omsorg	25 287 444,29	28 425 279,00	30 388 118,00	26 902 267,20
Institusjons- og forebyggende tjenester	120 517 657,73	108 520 137,00	115 357 655,00	107 425 718,17
Miljøterapeutiske tjenester	58 558 815,42	62 526 633,00	62 529 556,00	59 123 793,80
Hjemmebaserte tjenester	83 853 674,12	79 397 895,00	82 346 858,00	79 509 250,81
HELSE OG OMSORG	362 001 472	342 156 901	355 724 549	335 620 265
Tjenestetorget	8 982 067,85	9 636 171,00	9 600 290,00	9 109 099,68
IKT	11 538 028,54	11 911 166,00	12 211 166,00	10 384 052,31
Ansvar 1700/1710	5 810 278,76	5 890 225,00	5 850 225,00	7 145 968,29
Sentraladministrasjon	20 341 833,08	20 458 919,00	18 930 869,00	20 042 568,97
Ansvar 1600/1650	34 438 146,33	34 806 344,00	34 292 928,00	31 546 131,58
STAB	81 110 355	82 702 825	80 885 478	78 227 821
Premieavvik og diverse fellesutgifter	-15 886 412	-13 984 225	3 916 890	-13 761 277
PREMIEAVVIK OG DIVERSE FELLESUTGIFTER	-15 886 412	-13 984 225	3 916 890	-13 761 277
	801 463 358	787 608 695	807 242 994	747 450 838

Mandal 15. februar 2017

Irene Lunde
Rådmann

Elin B Walvik
Regnskapsansvarlig

MANDAL KOMMUNE
REGNSKAPSSKJEMA 2A - INVESTERINGSREGNSKAPET 2016

	Regnskap 2016	Revidert budsjett	Vedtatt budsjett	Regnskap 2015
Investeringer i anleggsmidler	122 621 511	120 970 237	97 715 000	130 800 304
Utlån og forskutteringer	43 232 042	35 000 000	35 000 000	24 366 046
Kjøp av aksjer og andeler	3 786 700	3 730 000	2 730 000	6 837 406
Avdrag på lån	51 403 498	60 224 318	43 300 000	24 454 158
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	12 407 074
Avsetning	12 523 116	0	0	21 880 974
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	233 566 867	219 924 556	178 745 000	220 745 962
FINANSIERT SLIK:				
Bruk av lånemidler	-101 145 347	-107 150 705	-90 366 000	-125 630 074
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-38 855 045	-34 674 925	-33 950 000	-21 155 155
Tilskudd til investeringer	-17 612 196	-12 700 000	-11 900 000	-1 920 000
Kompensasjon for merverdiavgift	-14 895 342	-15 754 621	-17 099 000	-13 175 447
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-32 731 937	-23 583 125	-20 300 000	-32 508 785
Andre inntekter	-102 213	0	0	-1 624 681
SUM EKSTERN FINANSIERING	-205 342 080	-193 863 376	-173 615 000	-196 014 142
Overført fra driftsregnskapet				
Bruk av avsetninger	-28 224 787	-26 061 180	-5 130 000	-24 731 821
SUM INTERN FINANSIERING	-28 224 787	-26 061 180	-5 130 000	-24 731 821
SUM FINANSIERING	-233 566 867	-219 924 556	-178 745 000	-220 745 962
UDEKKET/UDISPONERT	0	0	0	0

REGNSKAPSSKJEMA 2B

Konto	Tekst	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Avvik fra budsjett 2016
70070001	Vannanlegg 2007 - 2015	650 219	7 850 000	7 199 781
70070002	Høydebasseng Håland	2 179 889	0	-2 179 889
70070004	Kanten - Vik - vann	2 657 510	0	-2 657 510
70070005	Lindland - Monen - vann	4 035 077	0	-4 035 077
70080000	Avløpsplan	0	7 500 000	7 500 000
70080002	Kanten- Vik - avløp	1 224 684	0	-1 224 684
70080003	Lindland - Monen - avløp	5 800 660	0	-5 800 660
70080005	Ledningsanlegg Treheia	626 552	0	-626 552
70080006	Kanten - Lindland - avløp	44 953	0	-44 953
90070022	Bil avløp 2016	472 583	0	-472 583
90090006	Grønviksveien 11	-219 822	0	219 822
AD	VA-prosjekter	17 472 305	15 350 000	-2 122 305
90010007	Kjøp av lokaler i AMFI Øvrebyen (2015/2016)	74 594	150 000	75 406
90020007	Kvalifiseringsenheten - mottaksskole	10 352 956	10 150 517	-202 439
90020008	Frøysland skole - flerbrukshall	485 666	500 000	14 334
90060006	Idrettshall Holum	5 187 290	5 400 000	212 710
90070009	Opprustning tilfluktsrom	697 411	697 411	0
90070011	Kjøp Spiggeren legesenter (rest fra 8014)	0	150 000	150 000
90070025	Avlastningsbolig - Solhøgdeveien 40	12 097 477	13 776 724	1 679 247
90080009	Rekkefølgekrav - Idrettshall Holum	9 147 941	9 066 856	-81 085
90090001	Skinsnesheia felt B7 (B&E)	1 664 150	1 500 000	-164 150
B	Bydrift	39 707 484	41 391 508	1 684 024

Konto	Tekst	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Avvik fra budsjett 2016
10008302	Trygghetspakker	182 331	200 000	17 670
70020000	Skoleutredning/strakstiltak	713 891	1 058 142	344 251
90010002	Rådhuset - pumpekum/slanskillere	479 693	479 693	0
90010005	Universell utforming rådhuset, inkl. utv. rampe	135 719	0	-135 719
90010006	Mandal sykehus - nytt SD-/brannvarslingsanlegg	425 000	813 000	388 000
90010008	Spiggeren - kontor/fellesarealer ABT/Familiens hus 2016	1 193 906	1 200 000	6 094
90020005	SD-anlegg Ime skole	89 114	150 000	60 886
90020009	Vassmyra ungdomsskole -forprosjekt 2016	324 013	500 000	175 987
90020010	Frøysland barnehage - grovgarderobes	0	50 000	50 000
90020011	Kvalifiseringsenheten - nytt inventar - skole 2016	1 834 945	2 000 000	165 055
90030001	Aktivitetshuset Hesland - minibuss	917 503	900 000	-17 503
90030003	Legionellahåndteringsanlegg - institusjoner	1 936 639	1 936 639	1
90030004	Ladestasjoner Omsorgssentre (brannavvik)	73 163	100 000	26 837
90030005	Ladestasjoner el-biler hjemmetjenesten	292 252	350 000	57 748
90030006	Forprosjekt sykehjem/heldøgns omsorgsboliger (tekn.anlegg/tube sy	459 000	500 000	41 000
90030007	Mandal sykehjem - institusjonsmøbler 2016	400 000	400 000	0
90030008	Mandal Sykehjem - brannsikring	151 393	184 175	32 782
90030009	Personalbase Solhøgda - ventilasjon	425 200	395 200	-30 000
90030010	Mandal sykehjem - 9 pasientrom/fellesarealer 2016	1 300 875	1 000 000	-300 875
90060001	Selvbetjeningsautomat Mandal Bibliotek	14 904	11 368	-3 536
90060002	Universell utforming Mandalshallen	0	100 000	100 000
90060007	Buen - garantiarbeider mv.	0	354 592	354 592
90070001	Nyasfaltering kommunale veier	430 058	430 058	0
90070002	Rassikring kommunale eiendommer	92 350	500 000	407 650
90070006	Enøk tiltak - nye	0	500 000	500 000
90070008	Brannsikringstiltak	1 484 771	1 500 000	15 229
90070010	FDV system Mandal Bydrift	82 310	219 969	137 659
90070013	Nytt fortau Kallhammerveien 50/50 Fylket	1 191 165	1 550 477	359 312
90070014	Båt skjærgårdsparken Mandal	2 836 024	900 000	-1 936 024
90070016	Feiebil	1 941 106	1 875 000	-66 106
90070018	Lekeplasser Vestnes - opprustning	2 470 735	2 500 000	29 265
90070019	Brannsikring gammel trehusbebyggelse Øvrebyen	1 202 186	771 369	-430 817
90070020	Ramme - utrangert utstyr Bydrift	1 727 250	2 800 000	1 072 750
90070021	Speilen nærvarmeanlegg - solfangeranlegg	1 485 737	0	-1 485 737
90070035	Tannklinikken - renovering 2017	47 375	0	-47 375
90080002	Utbyggingsavtale Sånum	109 466	0	-109 466
90080003	Utbyggingsavtale Malmø	47 469	0	-47 469
90080004	Utbyggingsavtale Skinsnes	484	0	-484
90080005	Infrastruktur Skinsnesheia B-22	0	-203 612	-203 612
90080006	Infrastruktur Krossen - utbyggingsavtale	108 142	1 000 000	891 859
90080008	Infrastruktur Skinsnes - utbyggingsavtale	377 398	1 000 000	622 603
90080010	Promenade og lekeareal "Slippen"	107 626	500 000	392 374
90080011	Balløkke Skinsnesheia	0	100 000	100 000
90080012	Lekeplass Vestnes - idrettsplassen	5 247 618	5 100 000	-147 618
90080013	Utbyggingsavtale Skogsøy	31 688	0	-31 688
90080014	Utbyggingsavtale Harkmark	2 906	0	-2 906
90080015	Utbyggingsavtale Eiegrekketunet	12 594	0	-12 594
90080016	Utbyggingsavtale Lande	35 359	0	-35 359
90089000	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - justeringsrett - mva.komp. (2012)	24 833	0	-24 833
90089002	Utbyggingsavtale Ronatunet - justeringsrett - mva.komp. (2014)	64 658	0	-64 658
90089004	Utbyggingsavtale Skinsnesheia - justeringsrett - mva.komp. (2015)	3 890	0	-3 890
90089005	Utbyggingsavtale Skinsnesheia - justeringsrett - mva. (2015)	-105 405	0	105 405
90089006	Utbyggingsavtale Rona Villa - justeringrett - mva.komp (2016)	632 847	0	-632 847
90089007	Utbyggingsavtale Rona Villa - justeringsrett - mva. (2016)	1 416 073	0	-1 416 073
90090003	Lande boligområde - B1	1 575	0	-1 575
BB	Mindre prosjekter - alle enheter	34 459 828	33 726 070	-733 758

Konto	Tekst	Regnskap 2016	Revidert budsjett 2016	Avvik fra budsjett 2016
80000000	Kjøp av omsorgsboliger	0	7 461 143	7 461 143
80001190	Haukeveien 4	3 780 430	0	-3 780 430
80001200	Skjebstadveien 33	1 302 972	0	-1 302 972
80001210	Neseveien 62, leil A 201	3 587 761	0	-3 587 761
80001390	Ramsdalen 10	167 381	0	-167 381
80001420	Heslandsveien 324 2. etasje	3 229 972	0	-3 229 972
80001440	Lauras vei 79	3 024 447	0	-3 024 447
80001460	Lord Salvesens gate 3	3 075 573	0	-3 075 573
80001470	Holbæk Eriksens gate 9 B	3 023 544	0	-3 023 544
80001480	Persheia 36D	1 957 750	0	-1 957 750
80001490	Søren Jaabæks vei 25	1 896 775	0	-1 896 775
81000000	Flykningeboliger	0	16 939 335	16 939 335
90090002	Skinsnesheia felt B22-tomt nr. 6	214 571	254 362	39 791
90090004	Skinsnesheia B22 - tomt 4 og 5	489 778	850 423	360 645
BC	Bydrift - boliger	25 750 954	25 505 263	-245 691
1	BYUTVIKLING	117 390 570	115 972 841	-1 417 729
90030011	El-sykelrom Sykehjemmet	404 606	404 700	94
P	Institusjons- og forebyggende tjenester	404 606	404 700	94
3	HELSE OG OMSORG	404 606	404 700	94
70012000	IKT skolene	1 909 738	1 881 050	-28 688
BD	IKT	1 909 738	1 881 050	-28 688
90010000	Husbanken - rentekomp. istandsetting kirkebygg	2 711 646	2 711 646	0
X	Fellesutgifter - ansvar 1600	2 711 646	2 711 646	0
4	STAB	4 621 385	4 592 696	-28 689
99000000	Finansiering investeringsprosjekter	124 950	0	-124 950
99000001	Internt kjøp/salg av anleggsmidler	80 000	0	-80 000
Y	Felles og finansiering	204 950	0	-204 950
9	FELLES OG FINANSIERING	204 950	0	-204 950
		122 621 511	120 970 237	-1 651 274

DRIFTSREGNSKAPET 2016

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
Driftsinntekter					
600	Brukerbetalinger	-33 711 899	-32 990 000	-34 243 000	-34 823 802
620-670	Andre salgs- og leieinntekter	-99 438 395	-89 668 880	-88 138 880	-87 964 594
700-780	Overføringer med krav til motytelse	-175 792 595	-144 984 612	-126 547 948	-158 833 032
800	Rammetilskudd	-437 625 842	-439 903 000	-439 903 000	-430 715 513
810	Andre statlige tilskudd	-82 048 885	-58 582 286	-52 617 786	-51 521 081
830-850, 880-895	Andre overføringer	-553 599	-120 000	-120 000	-375 081
870	Skatt på inntekt og formue	-365 512 712	-355 258 000	-348 485 000	-334 306 246
874	Eiendomsskatt "Verk og bruk"	0	0	0	0
875	Eiendomsskatt "Annenfast eiendom"	-37 790 245	-37 800 000	-36 400 000	-36 402 667
877	Andre direkte og indirekte skatter	0	0	0	0
Sum driftsinntekter		-1 232 474 173	-1 159 306 778	-1 126 455 614	-1 134 942 017
Driftsutgifter					
010-089, 160-165	Lønnsutgifter	600 540 727	579 333 208	551 304 257	558 804 114
090-099 100-285	Sosiale utgifter	154 417 799	150 591 032	145 005 297	145 064 006
-(160- 165)	Kjøp av varer og tjenester som inngår i tjenesteproduksjon	165 339 197	143 032 814	136 400 064	135 919 413
300-380	Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	172 413 852	159 125 256	158 153 254	153 628 563
400-490	Overføringer	67 321 981	65 353 025	73 037 802	57 521 596
590	Avskrivninger	62 477 138	68 000 000	68 000 000	59 524 273
690 + (290-790)	Fordelte utgifter	-5 603 955	-1 700 000	-1 318 500	-5 767 879
Sum driftsutgifter		1 216 906 739	1 163 735 335	1 130 582 174	1 104 694 086
Brutto driftsresultat		-15 567 434	4 428 557	4 126 560	-30 247 930
Finansinntekter					
900-905	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-22 832 083	-21 500 000	-20 600 000	-23 611 570
909	Gevinst finansielle instrumenter (oml.mid)	-20 618	0	0	-62 107
920-921	Mottatte avdrag på utlån	-147 664	0	0	-114 138
Sum eksterne finansinntekter		-23 000 364	-21 500 000	-20 600 000	-23 787 814
Finansutgifter					
500-501	Renteutgifter, provisjoner og andre fina	30 383 452	31 365 000	31 365 000	29 861 828
509	Tap finansielle instrumenter (omløpsmidk)	0	0	0	0
510-511	Avdragsutgifter	47 500 000	47 500 000	47 500 000	46 500 000
520-521	Utlån (sosial- og næringsutlån)	118 502	0	0	101 504
Sum eksterne finansutgifter		78 001 955	78 865 000	78 865 000	76 463 332
Resultat eksterne finanstransaksj		55 001 591	57 365 000	58 265 000	52 675 517
990	Motpost avskrivninger	-62 477 138	-68 000 000	-68 000 000	-59 524 273
Netto driftsresultat		-23 042 982	-6 206 443	-5 608 440	-37 096 685

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
Interne finansieringstransaksjoner					
930	Bruk av tidligere års regnskapsm overski	-20 677 391	-20 677 391	0	-14 729 712
940	Bruk av disposisjonsfond	-5 000 000	-6 500 000	-1 500 000	-100 000
950	Bruk av bundne driftsfond	-6 791 678	-2 466 000	-1 492 000	-10 920 938
Sum bruk av avsetninger		-32 469 069	-29 643 391	-2 992 000	-25 750 650
570	Overført til investeringsregnskapet	0	0	0	0
	Dekning av tidl. års regnskapsm				
530	underskudd	0	0	0	0
540	Avsetninger til disposisjonsfond	37 829 967	35 849 833	8 600 442	36 716 704
550	Avsetninger til bundne driftsfond	4 600 737	0	0	5 453 241
Sum avsetninger		42 430 704	35 849 833	8 600 442	42 169 945
Årets regnskapsmessige					
580	overskudd				
	(mindreforbruk)	-13 081 346	0	0	-20 677 391

INVESTERINGSREGNSKAPET 2016

KOSTRA ART	Tekst	Regnskap 2016	Regulert budsjett 2016	Vedtatt budsjett 2016	Regnskap 2015
Inntekter					
660-670	Salg driftsmidler og fast eiendom	-10 735 921	-34 674 925	-33 950 000	-16 561 140
600-650	Andre salgsinntekter	-102 213	0	0	-321 000
700-780	Overføringer med krav til motytelse	-16 438 212	-10 438 125	-8 000 000	-13 578 503
729	Kompensasjon for merverdiavgift	-14 895 342	-15 754 621	-17 099 000	-13 175 447
800-810	Statlige overføringer	-12 187 196	-12 700 000	-11 900 000	-1 920 000
830-895	Andre overføringer	-5 425 000	0	0	0
900-905	Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	-1 303 681
Sum investeringsinntekter		-59 783 884	-73 567 671	-70 949 000	-46 859 771
Utgifter					
010-089	Lønnsutgifter	540 000	0	0	5 209
090-099	Sosiale utgifter	0	0	0	0
100-285	Kjøp av varer og tjen. som inngår i komm. tjenes	104 355 251	0	0	112 328 224
300-380	Kjøp av tjenester som erstatter kommunens tjen.	119 272	0	0	0
400-490	Overføringer	17 606 988	120 970 237	97 715 000	18 463 801
500-501	Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	3 070
690 + (290-790)	Fordelte utgifter	0	0	0	0
Sum Investeringsutgifter		122 621 511	120 970 237	97 715 000	130 800 304
Finansransaksjoner					
510-511	Avdrag på lån	51 403 498	60 224 318	43 300 000	48 820 204
520-521	Utlån	43 232 042	35 000 000	35 000 000	0
529	Kjøp av aksjer og andeler	3 786 700	3 730 000	2 730 000	6 837 406
530	Dekning av tidligere års udekkede merforbruk	0	0	0	12 407 074
548	Avsatt til ubundne investeringsfond	0	0	0	133 500
550	Avsatt til bundne investeringsfondfond	12 523 116	0	0	21 747 474
Sum finans- og finansieringstrans. (utbetalinger og avsetninger)		110 945 356	98 954 318	81 030 000	89 945 658
Finansieringsbehov		173 782 983	146 356 884	107 796 000	173 886 191
Dekket slik:					
910-911	Bruk av lån	-101 145 347	-107 150 705	-90 366 000	-125 630 074
920-921	Salg av aksjer og andeler	-28 119 124	0	0	-4 594 015
929	Bruk av tidligere års udisponerte mindreforbruk	0	0	0	0
930	Mottatte avdrag på utlån	-16 293 725	-13 145 000	-12 300 000	-18 930 282
970	Overført fra driftsregnskapet	0	0	0	0
940	Bruk av disposisjonsfond	-1 000 000	-1 000 000	0	0
948	Bruk av bundne driftsfond	0	0	0	0
950	Bruk av ubundne investeringsfond	-2 730 000	-2 730 000	-2 730 000	-2 495 818
958	Bruk av bundne fond	-24 494 787	-22 331 180	-2 400 000	-22 236 003
Sum finansiering		-173 782 983	-146 356 884	-107 796 000	-173 886 191
580	Udisponert i år	0	0	0	0
980	Udekket i år	0	0	0	0

Kommentarer til investeringsregnskapet:

Investeringsregnskapet er et selvstendig regnskap som avsluttes særskilt. Dette regnskapet viser årets investeringsutgifter, finansielle investeringer slik som utlån, aksjekjøp, aksjesalg m.m og investeringer til eget bruk.

Videre vises hvordan investeringer m.v blir finansiert. Det skal fremgå hva som er fremmedkapital (eksterne lån), tilskudd, refusjoner og egenkapital. Hovedregel for hva som skal føres i investeringsregnskapet er anskaffelse av varige driftsmidler med en levetid på minst 3 år, og verdi på minst 100 000,-. Som det framgår har Mandal kommune i 2016 investert brutto 122,6 millioner i bygg og anlegg.

Det vises for øvrig til note 23 for oversikt over de største pågående investeringsprosjektene, og til investeringsregnskapets del 2B for oversikt over alle prosjekter i 2016.

BALANSEN 2016

KOSTRA			
KAPITTEL	Tekst	2016	2015
Eiendeler			
2.2	Anleggsmidler	3 097 900 882	2 988 616 016
2.27	Faste eiendommer og anlegg	1 478 430 255	1 429 173 941
2.24	Utstyr, maskiner og transportmidler	115 087 016	110 439 671
2.22	Utlån	186 991 061	160 146 460
2.21	Aksjer og andeler	207 121 368	212 575 087
2.20	Pensjonsmidler	1 110 271 182	1 076 280 857
2.1	Omløpsmidler	394 490 238	373 271 949
2.13	Kortsiktige fordringer	103 923 679	80 697 499
2.14	Konserninterne kortsiktiger fordringer	0	0
2.18	Aksjer og andeler	113 175	92 558
2.19	Premieavvik	55 194 661	52 069 393
2.10	Kasse, postgiro, bankinnskudd	235 258 724	240 412 500
Sum eiendeler		3 492 391 120	3 361 887 965
Egenkapital og gjeld			
2.5	Egenkapital	-743 969 708	-698 055 816
2.56	Disposisjonsfond	-114 145 313	-82 315 346
2.51	Bundne driftsfond	-28 126 145	-29 917 086
2.53	Ubundne investeringsfond	-19 057 678	-21 787 678
2.55	Bundne investeringsfond	-17 244 086	-29 615 757
2.581	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	4 940 154	4 940 154
2.580	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)		0
2.5950	Regnskapsmessig overskudd (mindreforbruk)	-13 081 346	-20 677 391
2.5900	Regnskapsmessig underskudd (merforbruk)		0
2.5960	Udisponert i investeringsregnskapet		0
2.5970	Udekket i investeringsregnskapet		0
2.5990	Kapitalkonto	-557 255 293	-518 682 712
Gjeld:			
2.4	Langsiktig gjeld	-2 590 578 074	-2 511 804 238
2.40	Penjonsforpliktelse	-1 401 358 265	-1 332 468 591
2.41-2.42	Ihenderhaverobligasjonslån	-815 366 000	-760 000 000
2.43-2.44	Sertifikatlån	-100 000 000	-150 000 000
2.45-2.49	Andre lån	-273 853 809	-269 335 648
2.3	Kortsiktig gjeld	-157 843 338	-152 027 910
2.31	Kassekredittlån	0	0
2.32	Annen kortsiktig gjeld	-157 843 338	-152 027 910
2.39	Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld		-3 492 391 120	-3 361 887 965
Memoriakonti			
2.9	Memoriakonto	0	0
2.9100	Ubrukte lånemidler	49 932 484	41 870 935
2.9999	Motkonto for memoriakontiene	-49 932 484	-41 870 935

KOMMENTARER TIL BALANSEN 2016

Punkt 1 - Mellomregnskap mellom Mandal kommune og selskap som kommunen fører regnskap for:

Se note 12 for kortsiktige fordringer og gjeld pr. 31.12.2016

Punkt 2 - Fond Agder Energi-midler

Midler fra salg av Agder Energ-aksjer, står på ubundet investeringsfond, med en rest på 11 625 715,-. Avkastning er inntektsført i driftsregnskapet. Midlene har vært plassert i bank, men i 2012 ble 100 mill. brukt til ekstraordinære avdrag på lån. Ved omklassifisering av Obligasjonsforetaket III fra anleggsmidler til omløpsmidler i 2014, ble 3 millioner tilbakeført til dette fondet.

Punkt 3 - Drifts- og anleggsmidler - aktivering og avskrivning

Anskaffelse av drifts- og anleggsmidler med anskaffelseskost på mer enn kr 100 000,- og levetid over 3 år er aktivert, og avskrives ihht. Gjeldende avskrivningsregler. Varige driftsmidler aktiveres etter anskaffelseskost. Avskrivningsgrunnlaget er historisk kostpris.

Punkt 4 - Påløpte, ikke betalte renter og avdrag

Kommunens renteutgifter og avdragsutgifter er periodisert. Påløpte, ikke betalte renter pr 31.12.2016 er utgiftsført i driftsregnskap mot kortsiktig gjeld. Beregnet påløpt avdrag på avdragsfrie obligasjonslån er utgiftsført i driftsregnskapet, og avregnet årets låneopptak ved refinansiering.

Punkt 5 - Bundne driftsfond tilhørende kommunale samarbeid:

Konto	Konto (T)	Beløp
251080109	SLT - kriminalitetsforebygging Lindesnesregionen	-32 994
251080204	Agderprosjektet - barnehage	0
251080218	REGIONALT - Kompetansmidler barnehageassistenter	-50 000
251080324	Kompetanseheving rusfeltet H&S og Bv.Sør	-18 324
251080325	Foreldrekonfliktprosjekt Barnevern Sør	-111 677
251080331	Lindesneslosen/-fondet/-rådet	-238 971
251080334	Lindesneslosen - BufDir	-236 409
251080510	Kom i Fokus Vest Agder (kulturskolen)	-110 038
251080512	Talentutvikling Lindesnes- og Listerregionen	-75 010
		-873 423

Note nr. 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året, som vedrører kommunens virksomhet, fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet, gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger regnskapsføres brutto, også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet for 2016, enten de er betalt eller ikke (anordningsprinsippet).

For lån er kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Ubrukt del står registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunkt for regnskapsavleggelsen, anslås et beløp, hvis dette kan estimeres rimelig sikkert.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk for kommunene. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje, er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS nr. 4, Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå, utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet, utover standarden ved anskaffelsen, utgiftsføres i investeringsregnskapet, og aktiveres som anleggsmiddel i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50, med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån, jfr KL § 50 nr. 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmiddelet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående, er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende på det tidspunkt gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyr, provisjon mv), samt over- og underkurs er finansutgifter og -inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld, etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukebetalinger beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og regionaldepartementet i dokument H-2140, januar 2003, og ny veileder som trådte i kraft i 2013.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetalinger etter selvkostprinsippet, følges samme retningslinjer.

Leie-/leasingavtaler

Avtaler om leie/leasing av eiendeler behandles i henhold til Kommunal regnskapsstandard nr. 8. Finansiell leie/leasing av eiendeler balanseføres, og leasingutgiftene føres som renter og avdrag i driftsregnskapet. Ved avtale om operasjonell leie/leasing føres den årlige leien som ordinære leieutgifter i regnskapet.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene for mva-loven for tjenesteområdene som er omfattet av loven. For kommunens øvrige virksomhet, krever kommunen mva-kompensasjon. Mottatt kompensasjon for betalt mva er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Note nr. 2 - PENSJONSFORPLIKTELSER, PENSJONSMIDLER OG PREMIEAVVIK

Mandal kommune har kollektive pensjonsforsikringer for sine ansatte i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK).

Ansatte som er i kommunens tjeneste ved fylte 62 år har også rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter bestemte regler. AFP for 62-64 år er ikke fullt forsikringsmessig dekket, og det er heller ikke på annen måte samlet opp til fond til dekning av fremtidige AFP-pensjoner. Kommunen dekker pensjonsforsikring for denne gruppen gjennom tilskudd til utjevningsordning i KLP og SPK.

I henhold § 13 i forskriften til årsregnskapet skal driftsregnskapet belastes for pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering.

Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsforsikringen, og det vil derfor normalt være en forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes som premieavvik, og skal inntektsføres eller utgiftsføres i driftsregnskapet. Premieavviket tilbakeføres igjen over de neste 15 årene. Avvik for 2011 og senere skal amortiseres over 10 år, og avvik for 2014 og senere amortiseres over 7 år.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balanse som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Hovedstørrelser i regnskapstallene 2016: (beløp i hele tusen kr)

Balansposter	31.12.2016	01.01.2016	Endring
Pensjonsmidler KLP	959 196	902 969	56 227
Pensjonsforpliktelser KLP	1 155 674	1 095 477	60 197
Pensjonsmidler SPK	151 075	173 311	-22 236
Pensjonsforpliktelser SPK	209 713	205 333	4 380

Driftsregnskap	2016
Premieavvik KLP 2016 inntektsført	-8 517
Arbeidsgiveravgift av premieavvik KLP 2016 inntektsført	-1 201
Amortisering av tidl. års premieavvik KLP utgiftsført	7 042
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik KLP utgiftsført	993
Premieavvik SPK 2016 inntektsført	-1 293
Arbeidsgiveravgift av premieavvik SPK 2016 inntektsført	-182
Amortisering av tidl. års premieavvik SPK tsført	29
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik SPK inntektsført	4
Totalt utgiftsført i driftsregnskapet 2016	-3 125

Mandal kommune har utgiftsført premie til pensjonsordningen som faktisk er innbetalt til KLP og SPK i driftsregnskapet 2016.

Innbetalt pensjonspremie til KLP/SPK er høyere enn den aktuarberegnete pensjonskostnaden i 2016 og avviket mellom premien og kostnaden på 9718 og 1475 tusen er ført som inntekt i driftsregnskapet (Inkl. arbeidsgiveravgift).

Netto utgiftsføring av premieavviket for KLP og SPK får dermed innvirkning på årets driftsresultat.

Det er viktig å være oppmerksom på at inntekts-/utgiftsføring av avviket mellom pensjonspremie og pensjonskostnadikke har en tilsvarende likviditetseffekt.

I driftsregnskapet for 2016 er det utgiftsført netto kr 8,1 mill. i amortisering av tidligere års premieavvik som følge av at kommunen har innbetalt mer i pensjonspremie enn aktuarberegnete pensjonskostnader. Inntektsført premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift som skal amortiseres i 15/10/7 år fremover utgjør 55,2 kr mill. pr. 31.12.2016.

Amortiserte utgifter til føring i 2017 utgjør 9,7 millioner.

Note nr. 2 - PENSJONSFORPLIKTELSER, PENSJONSMIDLER OG PREMIEAVVIK

KOMMUNAL LANDSPENSJONSKASSE - KLP Premieavvik - Pensjonsmidler/-forpliktelser

Årets pensjonskostnad	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	48 864 140	46 713 525
Rentekostnader av påløpt pensjonsforpliktelse	45 099 852	42 736 618
Brutto pensjonskostnad	93 963 992	89 450 143
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-41 587 878	-39 802 117
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnader	52 376 114	49 648 026
Sum amortisert premieavvik	7 042 101	7 596 580
Administrasjonskostnad	3 728 252	3 963 461
Samlet pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	63 146 467	61 208 067
Årets premieavvik		
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm.kostnad	60 893 408	49 730 152
Administrasjonskostnad	-3 728 252	-3 963 461
Årets netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnad	-48 647 862	-49 648 026
Årets premieavvik	8 517 294	-3 881 335
Arbeidsgiveravgift, 14,1% av premieavviket	1 200 938	-547 268
Akkumulert og amortisert premieavvik		
Akkumulert premieavvik 1.1	46 295 347	57 773 262
Årets premieavvik	8 517 294	-3 881 335
Sum amortisert premieavvik	-7 042 101	-7 596 580
Akkumulert premieavvik 31.12	47 770 540	46 295 347
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik	6 735 646	6 527 644
Estimatavvik		
Estimatavvik forpliktelse		-11 310 104
Estimatavvik pensjonsmidler		-17 085 326
Brutto estimatavvik	0	-28 395 430
Spesifisert pensjonsforpliktelse		
Påløpt pensjonsforpliktelse 1.1	-1 095 476 559	-1 026 067 328
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-48 864 140	-46 713 525
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-45 099 852	-42 736 618
Utbetalte pensjoner	33 844 951	31 351 016
Amortisert estimatavvik forpliktelser (balanseføres fullt ut fra 2011)	-78 073	-11 310 104
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12	-1 155 673 673	-1 095 476 559
Spesifiserte pensjonsmidler		
Verdi av pensjonsmidler 1.1	902 969 449	831 666 331
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	41 587 878	39 802 117
Premieinnbetaling ekskl. adm.kostnader	60 893 408	45 766 691
Utbetalte pensjoner	-33 844 951	-31 351 016
Amortisert estimatavvik midler (balanseføres fullt ut fra 2011)	-12 409 380	17 085 326
Estimert pensjonsmidler 31.12	959 196 404	902 969 449
pensjonsmidler - pensjonsforpliktelse	-196 477 269	-192 507 110
Arbeidsgiveravgift av nto pensjonsforpliktelse (sats 14,1%)	-27 703 295	-27 143 503
Økonomiske forutsetninger (i %)		
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,97 %	2,97 %
Forventet pensjonregulering	2,20 %	2,20 %
Forventet avkastning	4,60 %	4,65 %

SPK PREMIEAVVIK - Pensjonsmidler/-forpliktelser

Årets pensjonskostnad	2016	2015
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	12 069 435	11 780 053
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	7 601 686	7 444 360
Brutto pensjonskostnad	19 671 121	19 224 413
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-5 918 242	-6 914 639
Netto pensjonskostnad ekskl. adm.kostnader	13 752 879	12 309 774
Sum amortisert premieavvik	29 258	-337 259
Administrasjonskostnad	411 438	394 524
Samlet pensjonskostnad inkl. adm.kostnad	14 193 575	12 367 039
Årets premieavvik		
Forfalt premie inkl. adm.kostnad	15 457 448	15 273 636
Administrasjonskostnad	-411 438	-394 524
Netto pensjonskostnad	-13 752 879	-12 309 774
Årets premieavvik	1 293 131	2 569 338
Arbeidsgiveravgift, 14,1% av premieavviket	182 331	362 277
Akkumulert og amortisert premieavvik		
Akkumulert premieavvik 1.1	-660 469	-3 567 596
Årets premieavvik	1 293 131	2 569 338
Sum amortisert premieavvik	-29 258	337 789
Akkumulert premieavvik 31.12	603 404	-660 469
Arbeidsgiveravgift av amortisert premieavvik	85 080	-93 126
Årets estimatavvik		
Estimatavvik forpliktelse	-15 291 277	34 284 989
Estimatavvik pensjonsmidler	43 200 882	-9 702 128
Brutto estimatavvik	27 909 605	24 582 861
Spesifisert pensjonsforpliktelse		
Påløpt pensjonsforpliktelse 1.1	-205 333 424	-220 393 998
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	-12 069 435	-11 780 053
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-7 601 686	-7 444 360
Utbetalte pensjoner	0	0
Amortisert estimatavvik forpliktelse (balanseføres fullt ut fra 2011)	15 291 277	34 284 989
Estimert påløpt pensjonsforpliktelse 31.12	-209 713 268	-205 333 422
Spesifiserte pensjonsmidler		
Verdi av pensjonsmidler 1.1	173 311 406	161 219 784
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	5 918 242	6 914 639
Premieinnbetaling ekskl. adm.kostnader	15 046 010	14 879 112
Utbetalte pensjoner	0	0
Amortisert estimatavvik midler (balanseføres fullt ut fra 2011)	-43 200 882	-9 702 128
Estimert pensjonsmidler 31.12	151 074 776	173 311 407
Netto balanseført pensjonsforpliktelse (før avgift)	-58 638 492	-32 022 015
Arbeidsgiveravgift av nto pensjonsforpliktelse	-8 268 027	-4 515 104
Økonomiske forutsetninger (i %)		
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp (G)	2,97 %	2,97 %
Forventet avkastning	4,30 %	4,35 %

Note nr. 3 - KAPITALKONTO

KAPITALKONTO			
Balanse 1.1		Balanse 1.1	
(underskudd i kapital)		(kapital)	-518 682 712
Debetposterings i året:		Kreditposterings i året:	
Salg av fast eiendom og anlegg	7 010 501	Aktivering av fast eiendom (inv. overf. til utstyr mv) og anlegg	-92 677 212
Nedskrivninger fast eiendom		Oppskrivning av fast eiendom	-3 686 379
Avskrivning av fast eiendom og anlegg	43 669 846	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-27 027 706
Salg av utstyr, maskiner og transportmidler	0	Oppskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0
Nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0	Kjøp av aksjer og andeler (KLP)	-2 786 700
Avskrivninger av utstyr, maskiner og transportmidler	18 807 292	Kjøp av andre aksjer og andeler	-1 000 000
		Forskuttering MK	0
Finansiell leasing	0	Oppskrivning av aksjer og andeler	-18 878 705
Salg av aksjer og andeler	28 119 124	Utlån formidlings/startlån	-43 232 042
Nedskrivning av aksjer og andeler	0	Utlån sosiale lån	-118 502
Avdrag på formidlings/startlån	15 448 725	Utlån egne midler	0
Avdrag på sosiale lån	147 664	Oppskrivning sosiale utlån	-40 256
Mottatt tilbakebetaling forskuttering	845 000	Ekstraord. Avdrag forvaltningslån	-16 924 318
Nedskrivning utlån	104 810	Avdrag forvaltningslån	-3 240 544
Avskrivning sosial utlån	0	Avdrag på eksterne lån	-47 500 000
Avskrevet andre utlån	0	Ekstraordinært avdrag	-31 000 000
		Avdrag - justeringsrett	-238 636
Økte pensjonsforpliktelser	64 576 959	Økte pensjonsmidler	-33 990 325
Bruk av midler fra eksterne lån	57 514 688	Tapsdeling, nedskr. Lån Husbanken	-419 239
Bruk av midler fra eksterne lån formidlingslån	43 232 042	Reversing nedskrivning av fast eiendom	0
Bruk av lån - justeringsrett	398 618	Reversing nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	0
Økt arb.g.avg. pensjonsforpliktelse	4 312 716	Red.t arb.g.avg. pensjonsforpliktelse	0
Sum endringer	284 187 983		-322 760 564
Balanse 31.12		Balanse 31.12	
Kapitalkonto	-557 255 294	(underskudd i kapital)	

Note nr. 4 - ARBEIDSKAPITALEN

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.1	Omløpsmidler	394 490 238	373 271 149	
2.3	Kortsiktig gjeld	-157 843 338	-152 027 110	
Endring arbeidskapital i balansen		236 646 900	221 244 039	15 402 861
Endring memoriakonto for ubrukte lånemidler (+/-)				-8 061 550
Sum endring for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet				7 341 312

Driftsregnskapet 2016		Investeringsregnskapet 2016		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
+ Sum inntekter 600 - 890	1 232 474 173	+ Sum inntekter 600 - 905	59 783 884	
- Sum utgifter 010 - 590, 690	1 216 906 739	- Sum utgifter 010 - 500, 690	122 621 511	
+ Avskrivninger 590	62 477 138			
+ Ekst. finans- innt./-transer 900-905, 909, 920	23 000 364	+ Eksterne finans. transer 910, 920, 929	145 558 195	
- Ekst. finans- utg./-transer 500, 509, 510, 520	78 001 955	- Eksterne finans. transer 510, 520, 529	98 422 239	
Sum/differanse	23 042 983	Sum/differanse	-15 701 671	7 341 312

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Note nr. 5 - EGENKAPITAL

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.5	Egenkapital	-743 969 708	-698 055 816	
2.5990	Kapitalkonto	-557 255 293	-518 682 712	
Differanse		-186 714 415	-179 373 104	-7 341 311

Driftsregnskapet 2016		Investeringsregnskapet 2016		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
- Sum bruk av avsetninger, 930:960	32 469 069	- Bruk av tidligere års udisponert, 930	0	
- årets underskudd, 980	0	- Bruk av disposisjonsfond, 940	1 000 000	
		- Bruk av ubundne investeringsfond, 948	2 730 000	
		- Bruk av bundne driftssfond, 950	-400 000	
		- Bruk av bundne investeringsfond,	24 894 787	
		- Udekket i år, 980	0	
+ Sum avsetninger, 530:570	42 430 704	+ Inndekking av tidligere års udekket, 530	0	
+ årets overskudd, 580	13 081 346	+ Avsetning til ubundne investeringsfond, 548	0	
- Overføring til invest. regnskapet, 570	0	+ Avsetning til bundne investeringsfond, 550	12 523 116	
		+ Udisponert i år, 580	0	
Sum/differanse	23 042 981	Sum/differanse	-15 701 671	7 341 311

Avstemming mellom	Beløp
Differanse	0

Note nr. 6 - ANLEGG OG LANGSIKTIG GJELD

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.2	Anleggsmidler (+ v/økning)	3 097 900 882	2 988 616 016	109 284 867
2.4	Langsiktig gjeld (inkl. pensjonforpl.) (- v/økning)	-2 590 578 074	-2 511 804 238	-78 773 836
Differanse				30 511 031
2.9100	Memoriakonto for ubrukte lånemidler (+ økning / - reduksjon)			8 061 550
Sum endring i balansen (beregnet endring kapitalkonto)				38 572 580

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.5990	Kapitalkonto	-557 255 293	-518 682 712	-38 572 581

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Note nr. 8 - FINANSIELLE ANLEGGSMIDLER

Aktiva klasse	Eierandel	Bokført verdi	
		Pr. 31.12.2016	Pr. 31.12.2015
Egenkapitalinnskudd KLP		27 331 427	24 544 727
Agder Museum IKS - andel	5 %	50 000	50 000
Aksjer Agder Energi A/S	2 %	161 000 000	161 000 000
Ime Verksted A/S, 500 aksjer pålyd kr 1.000	100 %	500 000	500 000
Maren A/S, 1430 aksjer (Stemmeandel 50%)	71,50 %	715 000	715 000
Mandal Parkering A/S	100 %	1 000 000	1 000 000
Halse Eiendom A/S	100 %	2 877 565	2 877 565
Vigeland's Hus AS - aksjer	22,06 %	150 000	150 000
Lindesnesregionen Næringshave A/S - aksjer	19,60 %	750 000	750 000
Malmø Hotell AS	100,00 %	7 980 466	7 980 466
Malmø Utvikling - Felt 03 AS		0	2 931 054
Malmø Utvikling - Felt 05 AS		0	1 344 357
Malmø Utvikling - Felt 06 AS		0	4 965 008
Mandal Havn Strømsvika Holding AS		1 000 000	0
Varodd AS, 244 aksjer pålyd. 2 000,-	1,47 %	488 000	488 000
Holum Vannverk AL	32 andeler pålyd. Kr 1.000	32 000	32 000
Biblioteksentralen A/L	4 andeler pålyd. Kr 1.200	4 800	4 800
Studenthybler Sogn	3 andeler pålyd. Kr 8.000	24 000	24 000
Studenthybel Fantoft	2 andeler pålyd kr 8.000	16 000	16 000
Borettslag Buråsen	10 adeler pålyd kr 1.000	10 000	10 000
Foreningen Nordens Hus	1 andel pålyd. Kr 500	500	500
DES-klubben 10 leiligheter		3 191 610	3 191 610
Sum		207 121 368	212 575 087

Spesifikasjon

Fisjon Halse Eiendom A/S	Balanse pr. 1.1.16	Balanseverdi 31.12.16	Endring
Halse Eiendom A/S	2 877 565	2 877 565	0
Malmø Hotell As	7 980 466	7 980 466	0
Malmø Utvikling - Felt 03 AS	2 931 054	0	-2 931 054
Malmø Utvikling - Felt 05 AS	1 344 357	0	-1 344 357
Malmø Utvikling - Felt 06 AS	4 965 008	0	-4 965 008
AKSJER OG ANDELER	20 098 450	10 858 031	-9 240 419

Det ble i 2010 opprettet 4 nye aksjeselskap, med Mandal kommune som 100% aksjonær. Disse ble opprettet ved utfisjonering fra Halse Eiendom AS. Balanseverdier ble overført i 2010, totalverdien var uendret, og anskaffelseskost ved opprettelsen ble valgt som verdsettelse.

Aktiviteten i Halse Eiendom er redusert. Men man vurderer tomteverdien så høy at bokført aksjeverdi anses å kunne bli stående i balansen.

Aksjepostene i Malmø Utvikling - Felt 03 AS, Malmø Utvikling - Felt 05 AS og Malmø Utvikling - Felt 06 AS, ble i 2016 solgt for 28 119 123,53, og aksjepostene nedskrevet til 0,-. De 2 øvrige står fremdeles balanseført til kostpris, da vi ikke har informasjon om at verdien har endret seg vesentlig.

Postene er gjennomgått, og vurderes å være tilstede, og at verdien er reell.
--

Note nr. 9 - FINANSIELLE OMLØPSMIDLER

Aktiva klasse	Markeds- verdi	Bokført verdi 31.12.2016	Årets resultatførte verdiendring
Aksjer:			
Orkla ASA A-aksjer (700 à 51,15)	54 950	54 950	6 405
Storebrand ASA Ordinære (1250 à 29,52)	58 225	58 225	14 212
Sum	113 175	113 175	20 617

Orkla ASA A-aksjer har i 2016 gitt et utbytte på kr. 1.750,-.

Kommunens eksponering i markedet og fordeling av plasseringen på aktivaklasser er innenfor de vedtatte rammer i henhold til kommunens finansreglement.

Finansiell markedsrisiko

Markedsrisiko	Risikoen for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunene er eksponert, herunder:
Renterisiko	Renterisiko representerer risikoen for at verdien på lån og plasseringer i rentebærende verdipapirer endrer seg når renten endrer seg. Går renten opp, går verdien av plasseringer i rentebærende verdipapirer ned (og motsatt).
Likviditetsrisiko	Likviditetsrisiko representerer faren for at midler ikke kan transformeres til kontanter i løpet av en rimelig tidsperiode.
Valutarisiko	Valutarisiko representerer risikoen for tap pga. kurssvingninger i valutamarkedet.
Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko)	Systematisk risiko er forbundet med sannsynligheten for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle - både på kort og lang sikt.
Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko)	Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i, vil stige eller falle i forhold til verdien på markedet - både på kort og lang sikt.

Postene er gjennomgått, og vurderes å være tilstede, og at verdien er reell.

Note nr. 10 FOND

Kapittel	Balansen	31.12.2016	01.01.2016	Endring
2.56	Disposisjonsfond	-114 145 313	-82 315 346	
2.55	Bundne invest. fond	-17 244 086	-29 615 757	
2.53	Ubundne invest. fond	-19 057 678	-21 787 678	
2.51	Bundne driftsfond	-28 126 145	-29 917 086	
Sum	Fond	-178 573 222	-163 635 867	-14 937 356

Driftsregnskapet		Investeringsregnskapet		Sum
Art	Beløp	Art	Beløp	
940	5 000 000	940 + 948	3 730 000	
540	37 829 967	548	0	
Differanse	32 829 967	Differanse	-3 730 000	29 099 968
950	6 791 678	950	-400 000	
550	4 600 737	958	24 894 787	
		550	12 523 116	
Differanse	-2 190 941	Differanse	-11 971 671	-14 162 612
Endring drifts- og investeringsregnskapet				14 937 356

Avstemming mellom regnskapsdelene	Beløp
Differanse	0

Avsetninger og bruk av avsetninger

Disposisjonsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-82 315 346
Avsetninger til fondet	-37 829 967
Bruk av fondet i driftsregnskapet	5 000 000
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	1 000 000
Beregnet beholdning 31.12	-114 145 313
Beholdning fra balanse 31.12	-114 145 313
Differanse	0

Ubundne investeringsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-21 787 678
Avsetninger til fondene	0
Bruk av fondene	2 730 000
Beregnet beholdning 31.12	-19 057 678
Beholdning fra balanse 31.12	-19 057 678
Differanse	0

Bundne driftsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-29 917 086
Avsetninger til fondene	-4 600 737
Bruk av fondet i driftsregnskapet	6 791 678
Bruk av fondet i investeringsregnskapet	-400 000
Beregnet beholdning 31.12	-28 126 145
Beholdning fra balanse 31.12	-28 126 145
Differanse	0

Bundne investeringsfond	Beløp
Beholdning 01.01	-29 615 757
Avsetninger til fondene	-12 523 116
Bruk av fondene	24 894 787
Beregnet beholdning 31.12	-17 244 086
Beholdning fra balanse 31.12	-17 244 086
Differanse	0

Fri egenkapital til drift:		
FRI EGENKAPITAL PR 1.1.2016		-82 315 346
Årets regnskapsmessige mindreforbruk		-13 081 346
Avsatt til disposisjonsfond:		-37 829 967
Herav:	VEDTATT AV BYSTYRET, 1A:	
	Budsjettert avsetning til fond, mindreforbruk 2016	-20 677 391
	Budsjettert avsetning til fond, drift 2016	-15 172 442
	FRA ENHETENE, ØKONOMIREGLEMENTET, 1B:	
	Ikke brukt av integreringstilskuddet	-1 980 134
Disponert del av disposisjonsfond		6 000 000
	VEDTATT AV BYSTYRET, 1A:	
	Budsjettert bruk av disposisjonsfond, 1A/investering	6 000 000
FRI EGENKAPITAL TIL DRIFT 31.12.2016		-127 226 659

Fri egenkapital til investering:		
UBUNDET INVESTERINGSFOND PR 1.1.2016		-21 787 678
Udisponert i investeringregnskapet i år		0
Udekket i investeringsregnskapet i år		0
Bruk av ubundet fond til egenkapitaltilskudd KLP		2 730 000
FRI EGENKAPITAL TIL INVESTERING 31.12.2016		-19 057 678

Konto	Fondstype	Regnskap 2016	Vedtatt budsjett	Revidert budsjett
15409	Avsetninger til disposisjonsfond - 1B	1 980 134	0	0
19408	Bruk av disposisjonsfond - integreringsfond	0	-1 500 000	-1 500 000
	Netto avsetning disp.fond - 1B	1 980 134	-1 500 000	-1 500 000
15400	Avsetninger til disposisjonsfond - 1A	35 849 833	8 600 442	35 849 833
19400	Bruk av disposisjonsfond - 1A	-5 000 000	0	-5 000 000
	Netto avsetning disp.fond - 1A	30 849 833	8 600 442	30 849 833
15501	Avsetninger til bundne fond - Miljø	403 410	0	0
15509	Avsetninger til bundne fond - 1B	4 197 327	0	0
19501	Bruk av bundne driftsfond - miljø	-260 188	0	0
19508	Bruk av bundne driftsfond - selvkost	-2 750 461	0	0
19509	Bruk av bundne driftsfond - 1B	-3 781 029	-1 492 000	-2 466 000
	Netto bruk av bundne driftsfond - 1B	-2 190 941	-1 492 000	-2 466 000
09400	Bruk av disposisjonsfond	-1 000 000	0	-1 000 000
09480	Bruk av ubunde investeringsfond	-2 730 000	-2 730 000	-2 730 000
	Netto bruk ubundne fond til inv.	-3 730 000	-2 730 000	-3 730 000
05500	Avsetninger til bundne fond	12 523 116	0	0
09500	Bruk av bundne driftsfond	400 000	0	400 000
09580	Bruk av bundne investeringsfond	-24 894 787	-2 400 000	-22 731 180
	Netto bruk bundne fond til inv.	-11 971 671	-2 400 000	-22 331 180
NETTO AVSETNING TIL FOND		14 937 356	478 442	822 653

Note nr. 11- Interkommunalt samarbeid og IKS 2016

Tekst	Brannvesenet Sør IKS	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal kommune (kontorkommunen)		-13 017 838
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-3 700 693
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-2 059 349
Overføring fra Audnedal kommune (deltaker)		-1 610 398
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-1 322 366
Overføring fra Hægebostad kommune (deltaker)		-1 613 432
Overføring fra Farsund kommune (deltaker)		-8 413 838
Overføring fra Lyngdal kommune (deltaker)		-6 316 853
Overføring fra Kvinesdal kommune (deltaker)		-4 979 559
Resultat av overføringer		-43 034 326
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter		-1 090 666
Avskrivninger	1 746 903	-1 746 903
Bruk av ubundne driftsfond		
Bruk av mindreforbruk		
Bruk av bundne fond		-214 310
Andre inntekter av virksomheten		-5 614 263
Diftsutgifter	49 953 686	
Resultat av virksomheten		121
Disponering av resultatet		
Dekning av tidligere års merforbruk	0	
Overføring til investeringsregnskapet		
Avsetning til bundet driftsfond		
Avsetning til ubundet driftsfond	89 074	
Avsetning til selvkostfond		
Regnskapsmessig merforbruk	89 196	

Tekst	Risøbank IKS	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal Kommune		-250 000
Overføring fra fylkeskommunen		-250 000
Resultat av overføringer		-500 000
Avgiftspliktig salg		-147 504
Bruk av tidligere års mindreforbruk		-82 795
Avsetning til disposisjonsfond	82 795	
Bruk av bundet driftsfond		-25 500
Andre inntekter av virksomheten		-103 676
Diftsutgifter	714 556	
Resultat av virksomheten		-62 124
Disponering av resultatet		
Overført til investeringsregnskapet	0	
Regnskapsmessig mindreforbruk	-62 124	

Tekst	Barnevern Sør	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-17 042 059
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-7 478 598
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-3 235 175
Overføring fra andre kommuner		-540 964
Tilfeldige inntekter		-32 057
Statstilskudd		-11 060 016
Resultat av overføringer		-39 388 869
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter mv		-1 408 178
Bruk av bundne driftsfond		
Avsetning til bundet driftsfond		
Driftsutgifter eks. mva-komp.	83 510 806	
Resultat av virksomheten	42 713 759	
Disponering av resultatet		
Tilbakeført deltaker kommunene	0	
Overført til neste driftsår	0	
Mandal kommunes del	42 713 759	

Tekst	Lindesnesregionens medisinske senter	
	Utgifter	Inntekter
Overføring fra Mandal kommune (vertskommune)		-12 541 528
Overføring fra Lindesnes kommune (deltaker)		-3 761 531
Overføring fra Marnardal kommune (deltaker)		-1 745 492
Overføring fra Audnedal kommune (deltaker)		-870 228
Overføring fra Åseral kommune (deltaker)		-461 131
Ref. fra staten		-25 936
Overføring fra andre kommuner		-113 986
Tilfeldige inntekter		-3 303 946
Statstilskudd		0
Resultat av overføringer		-22 823 778
Ref. sykelønn/fødselspenger/leieinntekter mv		-1 913 232
Bruk av bundne driftsfond		0
Bruk av disposisjonsfond		0
Driftsutgifter	23 760 298	
Resultat av virksomheten	-976 712	
Disponering av resultatet		
Dekning av tidligere års regn.sk.m. merforbruk	163 216	
Overført til neste driftsår	0	
Regnskapsmessig mindreforbruk	-813 496	

Interkommunalt arkiv i Vest-Agder IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	11,11 %	
		613 000

Vest-Agder Museet IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	5,00 %	
Tilskudd Vest-Agder Museet, avd. Mandal		734 111
Tilskudd til Vigeland Hus		242 844
Refusjoner fra Vest-Agder Museet IKS		0
Kjøp fra Vest-Agder Museet IKS		8 158

Kommunerevisjonen Vest, Vest-Agder IKS	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	16,70 %	
Revisjon Mandal kommune 2016		1 037 000
Kontrollutvalgsekretariat		120 000
Revisjon Mandal frivillighetssentral		5 625
Revisjon Legater		12 891

Skatteoppkrever i Mandal/Marnardal	Eierandel	Tilskudd/kjøp
	100,00 %	

Note nr. 12 - Fordringer og gjeld til kommunale foretak, IKS og samarbeid

Tekst	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013
Kommunens samlede fordringer	2 077 936	564 069,10	2 054 826,90	2 168,00
Herav fordring på:				
Risøbank IKS	221 300	150 672	37 000	2 168
Mandal Havnevesen KF	1 500 000	187 500	55 832	-
Brannvesenet Sør IKS	220 166	222 791	-	-
Kirkelig fellesråd			-	-
Barnevern Sør		3 106	1 745 995	-
Landbrukskontoret - Lindesnes	130 970			
Lindesnesregionens Medisinske senter (LRMS)	5 500		216 000	-
Kommunens samlede gjeld	280 539	322 295	1 915 151	904 748
Herav kortsiktig gjeld til:				
Brannvesenet Sør IKS	79 630	4 700	72 125	904 748
Landbrukskontoret - Lindesnes		12 587	530 441	-
Mandal Havn KF		12 659	17 666	-
Kvinesdal kommune - arbeidsgiverkontroll	15 567			
Lindesnesregionens Medisinske senter (LRMS)	185 342	292 349	1 294 919	-

Note nr. 13 - Selvkosttjenester

Selvkostområde VANN	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-12 589 792	-12 109 000	-9 542 047
Direkte kostnader	9 257 601	12 313 000	6 282 235
Indirekte kostnader	294 522		303 174
Kalkulert renteinntekt selvkostfond	-29 918		-46 154
Netto kapitalkostnader	3 959 354		3 332 255
Overskudd (-)/underskudd (+)	891 766	204 000	329 462
Selvkostandel	93,2 %	100,0 %	96,2 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-891 766	204 000	-329 462
Saldo selvkostfond 31.12	1 345 651	2 033 419	2 237 419

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde AVLØP	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-23 283 991	-22 598 000	-19 549 463
Direkte kostnader	18 040 482	23 476 000	13 974 877
Indirekte kostnader	437 570		538 641
Kalkulert rente selvkostfond	-81 691		-122 298
Netto kapitalkostnader	6 658 015		6 334 536
Overskudd (-)/underskudd (+)	1 770 385	878 000	1 176 293
Selvkostandel	93,0 %	100,0 %	93,8 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-1 770 385	878 000	-1 176 293
Saldo selvkostfond 31.12	4 006 638	6 655 023	5 777 023

(alle beregninger eks mva)

I selvkostberegningen for avløp inngår levering av slam fra deltakerkommunene i Maren AS. Dette blir behandlet i Grønvika renseanlegg, og kjørt videre derfra til Avfall Sør. Dette blir fra 2015 regnet som ev. skattepliktig inntekt, og det leveres i 2017 ligningsoppgave for 2015 og 2016. Resultatet er negativt, og det utløser ingen skatt å betale for Mandal kommune. Fra 2017 får Mandal en enerett fra Maren AS til å behandle slammet, og det vil da ikke lenger regnes som skattepliktig inntekt for Mandal kommune. Utgifter og inntekter for slam blir fra 2017 også holdt utenfor selvkostområde avløp.

Selvkostområde KART/DELINGSFORR.	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-2 201 409	-1 600 000	-1 965 548
Øvrige driftsinntekter			-154 445
Direkte kostnader	2 212 265	1 425 470	1 999 556
Indirekte kostnader	276 272		289 122
Netto kapitalkostnader	19		-3 204
Overskudd (-)/underskudd (+)	287 147	-174 530	165 481
Selvkostandel	88,5 %	112,2 %	92,1 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-88 306	174 530	-165 481
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-198 841	0	0

Selvkostområde PLANSAKSBEHANDLING	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 513 745	-1 335 000	-1 024 515
Øvrige driftsinntekter			
Direkte kostnader	2 186 072	1 428 427	1 996 324
Indirekte kostnader	345 581		376 922
Netto kapitalkostnader	20		116
Overskudd (-)/underskudd (+)	1 017 928	93 427	1 348 847
Selvkostandel	59,8 %	93,5 %	43,2 %
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-1 017 928	-93 427	-1 348 847

Selvkostområde BYGGE-, DELINGS- OG SEKSJONERINGSBEHANDLING	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-4 338 663	-4 009 800	-4 194 180
Øvrige driftsinntekter			-20 853
Direkte kostnader	6 411 371	4 844 863	5 739 850
Indirekte kostnader	498 366		662 890
Netto kapitalkostnader	59		347
Overskudd (-)/underskudd (+)	2 571 133	835 063	2 188 054
Selvkostandel	62,8 %	82,8 %	65,8 %
Underskudd dekket av kommunens driftsmidler	-2 571 133	-835 063	-2 188 054

Selvkostområde FEING	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-1 855 069	-1 808 675	-1 629 703
Direkte kostnader	1 877 650	1 773 722	1 448 946
Indirekte kostnader	0	0	0
Kalkulert renteinntekt selvkostfond	-3 883	0	-1 640
Netto kapitalkostnader	42 702	34 953	36 324
Overskudd (-)/underskudd (+)	61 400	0	-146 074
Selvkostandel	96,6 %	100,0 %	109,7 %
Disponering til/fra bundet selvkostfond	-61 400	0	146 074

Mandal kommune kjøper feietjenester fra Brannvesenet Sør IKS, som foretar selvkostberegning i forhold til sitt regnskap. Mandal kommune har indirekte kostnader til faktureringen mv. som ikke blir med i beregningen. Mandal kommunes del er 28,65%.

Selvkostområde RENOVASJON	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-17 082 362		-16 384 901
Andre inntekter	-1 940 766		-1 776 411
Direkte kostnader	15 949 884		15 880 554
Indirekte kostnader	0		0
Gevinst/tap salg/utragning anleggsmiddel	1 222 236		25 821
Netto kapitalkostnader	1 565 685		1 466 621
Overskudd (-)/underskudd (+)	-285 324		-788 316
Selvkostandel	119,8 %		104,1 %
Bruk/avsetning bundet selvkostfond	285 324		788 316
Subsidiering	0		0

(alle beregninger eks mva)

Selvkostområde SLAM	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Brukerbetalinger/salgsinntekt	-3 971 387		-3 947 263
Andre inntekter	-165		-6 175
Direkte kostnader	3 932 797		4 110 983
Indirekte kostnader			0
Netto kapitalkostnader	2 324		-2 209
Overskudd (-)/underskudd (+)	-36 431		155 337
Selvkostandel	100,7 %		96,0 %
Bruk/avsetning bundet selvkostfond	36 431		-155 337
Subsidiering	0		0

(alle beregninger eks mva)

Kommunes renovasjonstjenester utføres av MAREN AS som er et heleid interkommunalt renovasjonsselskap for Mandalsregionen. Selvkostberegning for husholdningsavfall blir foretatt av MAREN AS.

Selskapets hovedkontor og deponi er på Brennevinsmyra i Mandal kommune. Ovenstående tabell refererer seg til et tilleggsgjebyr som innkreves ifm pålagt utbedring, kontroll og vedlikehold av tidligere kommunale deponier i Paradisbukta og på Vestnes i Mandal kommune.

Gebyrfinansierte selvkosttjenester Etter-kalkyle 2016

Mandal kommune har utarbeidet etter-kalkyle for betalingstjenester i henhold til Retningslinjer for beregning kommunale betalingstjenester (H-3/14, KMD, feb. 2014). Kommunen benytter selvkostmodellen Momentum !

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukere betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. For å kontrollere at dette ikke skjer er hvert regnskapsår, utarbeide en selvkostkalkyle som viser selvkostregnskapet for det enkelte gebyrområdet. Selvkostkalkyle avviker fra kommunens ordinære driftsregnskap på enkelte områder og de to regnskapene vil vise, ikke være direkte sammenlignbare.

Forskjeller mellom kommunens regnskap og selvkostregnskapet	Regnskapsresultat	Selvkostkalkyle
Gebyrinntekter	8 800 000	8 800 000
Øvrige driftsinntekter	20 000	20 000
Driftsinntekter	8 820 000	8 820 000
Direkte driftsutgifter	5 700 000	5 700 000
Avskrivningskostnad	1 750 000	1 580 000
Kalkulatorisk rente	0	1 140 000
Indirekte driftsutgifter (netto)	0	240 000
Driftskostnader	7 450 000	8 660 000
Resultat	1 370 000	160 000

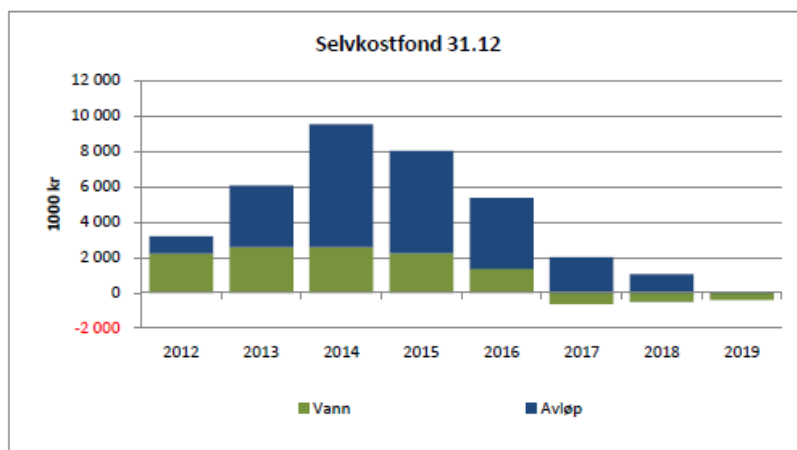
I selvkost-kalkylen inngår regnskapsmessige driftsinntekter, driftsutgifter eksklusiv regnskapsmessige avskrivninger, kalkulatoriske avskrivninger og rentekostnader, samt indirekte driftsutgifter (administrasjonsutgifter).

Ved beregning av kalkulatoriske avskrivninger skal det i selvkostberegningene gjøres fratrukk av fremmedfinansiering. Kalkulatorisk rentekostnad inngår ikke i kommunens driftsregnskap, men representerer en alternativ avkastning kommunen går glipp av ved at kapital er bundet i anleggsmidler. Den kalkulatoriske rentekostnaden beregnes med utgangspunkt i anleggsmidlenes restavskrivningsverdi og en kalkylerente. Kalkylerenten er årsgjennomsnittet av 5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng. I 2016 var denne lik 1,684 %.

Retningslinjene fastsetter regler for henføring av relevante administrasjonsutgifter som kan inngå i selvkostgrunnlaget. Videre er det bestemt at eventuelle overskudd skal avsettes til bundne selvkostfond. Et overskudd fra et enkelt år skal tilbakeføres til brukerne i form av lavere gebyrer i løpet av en femårsperiode.

En generasjon brukere skal ikke subsidiere neste generasjon, eller omvendt. Kostnadene ved tjenestene som ytes i dag skal dekkes av de brukerne som drar nytte av tjenesten. Dette innebærer at dersom kommunen har overskudd som er eldre enn fire år, må dette i sin helhet gå til reduksjon av gebyrene det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2016 i sin helhet være disponert innen 2021.

I tillegg til å utarbeide en etter-kalkyle for hver betalingstjeneste må kommunen også utarbeide for-kalkyler i forkant av budsjettåret for å estimere drifts- og kapitalkostnader for neste økonomiplanperiode. Forkalkylene gir grunnlaget for kommunens gebyrsatser. Ved budsjettering er det en rekke usikre faktorer, herunder fremtidig kalkylerente, utvikling av antall brukere og generell etterspørsel. I tillegg til å overholde generasjonsprinsippet bør kommunen ha målsetning om minst mulig svingninger i de kommunale gebyrene.

Samlet etterkalkyle 2016

Etterkalkylene for 2016 er basert på regnskap datert 7. februar 2017.

Etterkalkyle selvkost 2016	Vann	Avløp	Reguleringsp laner	Bygge- og eierseksj.-	Totalt
Gebyrinntekter	12 547 243	23 175 577	1 495 880	4 065 192	41 283 892
Øvrige driftsinntekter	42 549	188 414	17 865	273 471	522 299
Driftsinntekter	12 589 792	23 363 991	1 513 745	4 338 663	41 806 191
Direkte driftsutgifter	9 257 601	18 040 482	2 186 072	6 411 371	35 895 526
Avskrivningskostnad	2 956 657	4 970 368	0	0	7 927 025
Kalkulatorisk rente (1,68 %)	1 002 346	1 686 947	0	0	2 689 293
Indirekte netto driftsutgifter	294 522	437 570	345 581	498 366	1 576 039
Indirekte avskrivningskostnad	21	51	19	57	148
Indirekte kalkulatorisk rente (1,68 %)	330	649	1	2	982
Driftskostnader	13 511 477	25 136 068	2 531 673	6 909 797	48 089 015
+/- Gevinst/tap ved salg/utranering av anleggsmiddel	0	-80 000	0	0	-80 000
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	1 017 928	2 571 134	3 589 062
Resultat	-921 685	-1 852 077	0	0	-2 773 762
Kostnadsdekning i %	93,2 %	93,0 %	59,8 %	62,8 %	86,9 %
Selvkostfond 01.01	2 237 418	5 777 023	0	0	8 014 441
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-921 685	-1 852 077	0	0	-2 773 762
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (1,68 %)	29 918	81 691	0	0	111 609
Selvkostfond 31.12	1 345 651	4 006 636	0	0	5 352 287

Etterkalkyle selvkost 2016	Kart og oppmåling
Gebyrinntekter	2 065 336
Øvrige driftsinntekter	136 073
Driftsinntekter	2 201 409
Direkte driftsutgifter	2 212 265
Avskrivningskostnad	0
Kalkulatorisk rente (1,68 %)	0
Indirekte netto driftsutgifter	276 272
Indirekte avskrivningskostnad	18
Indirekte kalkulatorisk rente (1,68 %)	1
Sjablommessig indir. kap.kostnad (5 % av ind.dr.kostn.)	0
Driftskostnader	2 488 555
+/- Korrigering av tidligere års feil i kalkyle	0
+/- Bruk av/avsetning til etterdriftsfond	0
+/- Gevinst/tap ved salg/utranering av anleggsmiddel	0
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (1,68 %)	0
+ Tilskudd/subsidiering	198 840
Resultat	-88 306
Kostnadsdekning i %	88,5 %
Selvkostfond 01.01	88 306
-/+ Bruk av/avsetning til selvkostfond	-88 306
+/- Kalkulert renteinntekt/-kostnad selvkostfond (1,68 %)	744
Selvkostfond 31.12	744

Etterkalkylen for 2016 er utarbeidet i samarbeid med EnviDan Momentum AS som har mer enn 13 års erfaring med selvkostproblema tikk og bred erfaring rundt alle problemstillinger knyttet til selvkost. Selvkostmodellen Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 260 norske kommuner

Note nr. 14 - SPESIFIKASJON REGSKAPSMESSIG MER- / MINDREFORBRUK DRIFT

Regnskapsmessig merforbruk	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015	Budsjett 2015
Tidligere opparbeidet merforbruk	0	0	0	0
Årets inndekking av merforbruk	0	0	0	0
Nytt merforbruk i regnskapsåret	0	0	0	0
Totalt merforbruk til inndekking	0	0	0	0

Regnskapsmessig mindreforbruk	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015	Budsjett 2015
Tidligere opparbeidet mindreforbruk	-20 677 391	-20 677 391	-14 729 712	-14 729 712
Årets disponering av mindreforbruk	20 677 391	20 677 391	14 729 712	14 729 712
Nytt mindreforbruk i regnskapsåret	-13 081 345		-20 677 391	0
Totalt mindreforbruk til avsetning	-13 081 345	0	-20 677 391	0

Note nr. 15 - SPESIFIKASJON UDEKKET / DISPONIBELT INVESTERINGSREGSKAPET

Regnskapsmessig udisponert	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Tidligere opparbeidet udisponert	0	0	0
Årets disponering	0	0	0
Nytt udisponert i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udisponert til disponering	0	0	0

Regnskapsmessig merforbruk	Regnskap 2016	Budsjett 2016	Regnskap 2015
Tidligere opparbeidet udekket	0	0	12 407 074
Årets avsetning til inndekking	0	0	-12 407 074
Nytt udekket i regnskapsåret	0	0	0
Totalt udekket til inndekking	0	0	0
Resterende antall år for inndekking	0	0	0

Note nr. 16 - Kommunens skatteinntekter og rammetilskudd 2014-2016

(-tall i hele tusen kroner)

	Regnskap 2016	Økning %	Regnskap 2015	Økning %	Regnskap 2014	Økning %
Skatteinntekter	365 513	9,04 %	334 306	6,70 %	313 328	1,56 %
Rammetilskudd	437 626	1,60 %	430 716	1,76 %	423 265	5,40 %
Sum skatter/rammetilskudd	803 139	4,98 %	765 022	4,74 %	736 593	10,35 %

NØKKELTALL

	2016	2015	2014
Skattedekningsgrad	31,66	31,99	30,68

Viser hvor stor del av kommunens driftsutgifter (ekskl. rente-/avdragsutgifter og avskrivninger) som dekkes av skatteinntekter.

	2016	2015	2014
Skatte- og rammetilskuddsgrad	69,57	73,20	72,12

Viser hvor stor del av kommunens driftsutgifter (ekskl. rente-/avdragsutgifter og avskrivninger) som dekkes av skatter og statlig rammetilskudd.

Note nr. 17 - ANLEGGSMIDLER

	Kostpris	Tilgang	Avgang	Anskaffelses- kost 201612	Akkumulert avskrivning	Avskrivning	Tilbakef. Avskr.	Akk. avskrivning 201612	Bokført verdi per 201612
Transportmidler, inventar mv. - 10 år	166 612 648	24 433 817	-	191 046 465	-66 818 784	-16 600 090	-	-83 418 874	107 627 591
Andre anlegg - 20 år	870 050	-	-	870 050	-43 503	-43 503	-	-87 005	783 045
Vann-/avløpsanlegg - 20 år	210 310 092	5 045 736	-	215 355 828	-137 372 853	-11 862 703	-	-149 235 556	66 120 272
Vann-, avløpsanlegg/boliger, skoler, idrettsbygg - 40 år	829 049 995	79 557 660	-6 847 584	901 760 071	-140 216 460	-20 636 925	854 444	-159 998 941	741 761 130
IT/kontorutstyr - 5 år	8 618 825	2 593 889	-	11 212 714	-2 372 634	-2 163 699	-	-4 536 334	6 676 380
Administrasjons-/kulturbygg - 50 år	547 201 322	3 773 161	-	550 974 483	-73 024 281	-11 170 218	-	-84 194 499	466 779 984
Tomter - ikke avskrivbare	198 751 508	4 300 655	-1 017 360	203 768 869	-	-	-	-	203 768 869
SUM AVSKR. BOK LIND1	1 961 414 440	119 704 918	-7 864 944	2 074 988 480	-419 848 514	-62 477 138	854 444	-481 471 209	1 593 517 271

Aleggsmidler - aktivering og avskrivning:

Anskaffelse av drifts- og anleggsmidler med anskaffelseskost på mer enn 100 000,-, og med en levetid på minst 3 år, er aktivert og avskrives i henhold til gjeldende avskrivningsregler. Varige driftsmidler aktiveres etter anskaffelseskost. Avskrivningsgrunnlaget er historisk kostpris.

Note nr. 18 - AVDRAG PÅ GJELD

Avdrag	Budsjett 2016	Regnskap 2016	Regnskap 2015
Betalt avdrag (formidlingslån)	12 300 000	3 240 544	2 005 964
Ekstraordinært avdrag	31 000 000	31 000 000	10 000 000
Ekstraordinært avdrag - formidlingslån	16 924 318	16 924 318	12 249 420
Avdrag - justeringsrett	0	238 636	198 774
Sum utgiftsført investering	60 224 318	51 403 498	24 454 158
Betalt avdrag løpende lån	47 500 000	47 500 000	45 831 624
Beregnet og bokført budsjettert minus betalt			668 376
Sum utgiftsført drift	47 500 000	47 500 000	46 500 000
Avdrag totalt, jfr. note avdrag	107 724 318	98 903 498	70 954 158
Tapsført forvaltningslån	0	104 810	254 591
Ikke budsjettert avdrag i investeringsregnskapet	0	-8 820 820	3 255 384
Kommunen er innenfor lovens minstekrav til avdrag.			

FORENKLET MODELL MED TOMTER 2016

Sum avskrivninger 2016 (inkl. estimat tomter)	68 677 585
Sum bokført verdi 01.01.2016	1 577 107 433
Lånegjeld inkl Startlån - ubrukte formidlingslån - utlån 01.01.2016	1 012 640 308
Minsteavdrag 2016	44 096 990

Note nr. 19 - Kommunens gjeldsforpliktelser - Type gjeld og långivere

Lån opp-tatt år	Innløses dato	Opprinn. lånebeløp	Låne-gjiver	Kontonr.	Lånets formål	Nye lån/ refinansiering 2016	Betalte avdrag 2016	Husbanklån Tapsdeling	Renter utg.- ført i regn-skapsåret	Kontrakt-messig gjeld 2016
94	1.09.2020	14 780 000	Husbanken	245395001	Utb. Omsorgssenter		1 099 258		101 507	3 057 191
95	1.09.2020	1 870 000	Husbanken	245395002	Omsorgss. tillegg					1 870 000
03	1.10.2020	4 082 798	Husbanken	245395004	Samlede lån 2 husbanken		240 164		8 772	960 656
03		11 526 764	Husbanken	245395003	Samlede lån 1 husbanken		886 674		12 049	0
09	1.4.2034	20 000 000	Husbanken	245395005	Startlån 2009		814 930		340 441	17 344 746
10	1.4.2036	30 000 000	Husbanken	245395006	Startlån 2010		1 229 242		548 349	28 051 040
11	1.4.2035	20 000 000	Husbanken	245395007	Startlån 2011 - 1		383 389	419 239	789 370	18 924 737
11	1.10.2035	15 000 000	Husbanken	245395008	Startlån 2011 - 2					15 000 000
12	1.3.2037		Husbanken	245395009	Startlån 2012		812 983		501 529	21 476 883
13	1.09.2043		Husbanken	245395010	Startlån 2013		16 924 318		464 534	10 269 604
14	1.05.2044	29 700 000	Husbanken	245395011	Startlån 2014				507 338	29 700 000
15	1.5.2044/2045	35 000 000	Husbanken	245395012	Startlån 2015				206 106	35 000 000
16	1.5/1.11.2046	35 000 000	Husbanken	245395013	Startlån 2016	35 000 000			585 711	35 000 000
13	19.03.2023	85 000 000	Kommunalbanken	245355001	Kommunalbanken		8 500 000		1 722 776	55 250 000
14		150 000 000	Kommunalbanken	243320005	Kommunalbanken Obligasjonslån	-150 000 000			993 417	0
15	20.09.2017	204 000 000	KLP	241550001	KLP Obligasjon				2 785 393	204 000 000
15		150 000 000	DNB	241320001	DNB Obligasjon	-150 000 000			1 868 563	0
15	15.03.2017	150 000 000	DNB	241320002	DNB Obligasjon				1 930 396	150 000 000
15	21.03.2018	256 000 000	KLP	241320003	KLP Obligasjon				4 084 266	256 000 000
16	16.09.20180	205 366 000	Danske Bank	241320004	KLP Obligasjon	205 366 000			1 786 483	205 366 000
16	15.03.2017	100 000 000	Nordea	243320001	Sertifikatlån	100 000 000			0	100 000 000
Totalt						40 366 000	30 890 958	419 239	19 237 000	1 187 270 857
Netto utgiftsført renteutbytteavtaler									11 321 786	
Provisjoner, låneomkostninger									112 458	
Bokførte påløpte renter pr. 31.12									-321 210	
245080998 Justeringsrett - mva/mva.komp. til utbyggere						1 948 952				1 948 952
BOKFØRTE RENTER OG LÅNEGJELD PR. 31.12									30 350 034	1 189 219 809
Forvaltningslån										210 767 010
Lån anlegg selvkostområdet										164 641 083
Lånegjeld ekskl forvaltningslån										811 862 764

AVSTEMMING UBRUKTE LÅNEMIDLER 2016

1.1.2016 KONTO 29100*	41 870 935	KONTO 29999001	-41 870 935
Netto nye lån	73 808 279		-73 808 279
Nytt lån - startlån	35 000 000		-35 000 000
Nye lån - justeringsrett	-398 618		398 618
Bruk av lån - formidlingslån 2016	-43 232 042		43 232 042
Bruk av lån - justeringsrett	398 618		-398 618
Bruk av lån 2016	-57 514 688		57 514 688
31.12.16 KONTO 29100*	49 932 484	KONTO 29999001	-49 932 484

Note nr. 20 - RENTEBYTTEAVTALER

Gjeldsportefølje renteutbytteavtaler pr. 31.12.2016

VERDIPAPIRER	FORFALLS-DATO	MARKEDS-RENTE	KUPONG-RENTE	BEHOLDNING 31.12.16	MARKEDS VERDI
RENTEDERIVATER (FAST)					
Renteswap Danske Bank 11/17 (Mandal)	20.09.2017	1,29	3,97	100 000 000	-2 720 107
Renteswap Nordea 10/17 (Mandal)	20.09.2017	1,29	3,52	150 000 000	-3 412 942
Renteswap Nordea 11/18 (Mandal)	19.09.2018	1,29	3,64	70 000 000	-3 361 428
Renteswap Nordea 11/21 (Mandal)	15.09.2021	1,29	3,50	130 000 000	-12 806 651
Sum renteutbytteavtaler fra flytende til fast				450 000 000	-22 301 128
Renteswap Nordea 1141311	01.09.2022	2,28	0,43	60 000 000	5 121 586
Renteswap Nordea 1141315	01.09.2017	1,89	0,65	49 862 419	472 895
Sum renteutbytteavtaler fra fast til flytende				109 862 419	5 594 481
SUM RENTEDEIVATER				559 862 419	-16 706 647

Kommunen har bundet opp kr. 559.862.419,- i renteswap med ulik rente og forfallsdato (se tabell) Dette er ordinære renteutbytteavtaler som løper til forfall, og som har en negativ markedsverdi på ca. 16,7 millioner. Dette er ikke inntatt i balansen, da det er sikring av rente. Det er utarbeidet sikringsdokumentasjon som viser at dette er rentesikring (kontantstrømsikring) av gjelden i balansen. Viser til punkt 3.4 i gjeldende finansreglement.

Beholdning = anskaffelsekost.

Note nr. 21 - ANALYSE

Likvidetsgrad 1	Likvidetsgrad 2
Formel: = $\frac{\text{Omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}}$ = Bør være 2 eller større	Formel: = $\frac{\text{Mest likvide omløpsmidler}}{\text{kortsiktig gjeld}}$ = Bør være 1 eller større
2015 = $\frac{373\,271\,150,00}{-152\,027\,110,00}$ = 2,46	2015 = $\frac{240\,505\,058,00}{-152\,027\,110,00}$ = 1,58
2016 = $\frac{394\,490\,238,21}{-157\,843\,338,20}$ = 2,50	2016 = $\frac{235\,371\,898,82}{-157\,843\,338,20}$ = 1,49
Soliditet	Gjeldsgrad:
Formel: = $\frac{\text{Sum egenkapital}}{\text{Sum eiendeler}}$ = Egenkapital -prosent	Formel: = $\frac{\text{Lånegjeld}}{\text{Egenkapital}}$
2015 = $\frac{-698\,055\,815,82}{3\,361\,887\,166,00}$ = 20,76 %	2015 = $\frac{1\,179\,335\,647,67}{698\,055\,815,82}$ = 168,95 %
2016 = $\frac{-743\,969\,707,98}{3\,492\,391\,120,39}$ = 21,30 %	2016 = $\frac{1\,189\,219\,808,74}{743\,969\,707,98}$ = 159,85 %
Gjeld pr. innbygger:	Netto driftsresultat i forhold til driftsinntekter
Formel: = $\frac{\text{Lånegjeld}}{\text{Antall innbyggere}}$ = Gjeld pr. innbygger	Formel: = $\frac{\text{Netto driftsresultat}}{\text{Driftsinntekter}}$
2015 = $\frac{-1\,179\,335\,647,67}{15522}$ = 75 978,33	2015 = $\frac{37\,096\,685}{1\,134\,942\,016}$ = 3,27 %
2016 = $\frac{-1\,189\,219\,808,74}{15529}$ = 76 580,58	2016 = $\frac{23\,042\,982}{1\,232\,474\,173}$ = 1,87 %
Egenfinansiering av investeringer	
Formel: = $\frac{\text{Kapitalkonto}}{\text{Anleggsmidler}}$	
2015 = $\frac{-518\,682\,712,00}{2\,988\,616\,016,00}$ = 17,36 %	
2016 = $\frac{-557\,255\,293,42}{3\,097\,900\,882,18}$ = 17,99 %	

LIKVIDITETEN PR. 31.12.2016:			
Arbeidskapital (Egenkapitalens fondsdeler)			-186 714 415
Disposisjonsfond	2.56	-114 145 313	
Bundne driftsfond	2.51	-28 126 145	
Ubundne investeringsfond	2.53	-19 057 678	
Bundne investeringsfond	2.55	-17 244 086	
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	2.581	4 940 154	
Regnskapsmessig overskudd (mindreforbruk)	2.5950	-13 081 346	
Udekket i investeringsregnskapet	25970	0	
Akkumulert premieavvik			55 194 661
Reell arbeidskapital			-131 519 754
Herav bundne fond:			
Bundne driftsfond	28 126 145		
Bundne investeringsfond	17 244 086		45 370 231
Likviditet pr. 31.12.2016:			-86 149 523
Vedtatt brukt, ubundet/disp.fond i 2017-budsjettet, netto			8 890 728
Likviditet FØR ev. disponering av overskudd 2016:			-77 258 795

Note nr. 22 - LØNN LEDELSE OG UTGIFTER REVISJON

LØNN ORDFØRER RÅDMANN

Årslønn ordfører pr. 31.12.2016	907 000
Årslønn rådmann pr. 31.12.2016	1 080 000

REVISORHONORAR

Revisjon Mandal kommune 2016	1 037 000
Legater	12 891
Mandal frivillighetssentral	5 625
TOTALT	1 055 516

Note 23 - STØRRE PÅGÅENDE INVESTERINGSPROSJEKTER

Konto	Konto(T)	Oppstart år	Antatt ferdig år	Total ramme	Regnskap tidligere år	Regnskap 2016	Sum regnskapsført
90010000	Husbanken - rentekomp. Istandsetting kirkebygg	2012	2016	8 000 000	5 288 354	2 711 646	8 000 000
70070001	Vannanlegg 2007 - 2016	2007	Løpende	Løpende	22 287 736	7 440 622	29 728 358
70070002	Høydebasseng Håland	2015	2016	10 000 000	8 072 282	2 179 889	10 252 171
70080000	Avløpsplan	2007	Løpende	Løpende	33 053 191	10 031 683	43 084 874
90070009	Opprustning tilfluktsrom	2014	2016	6 812 264	5 681 978	697 411	6 379 389
90020007	Kvalifiseringsenheten - ombygging mottaksskole	2015	2016	15 000 000	4 849 483	10 352 956	15 202 439
90060006	Flerbrukshall Holum	2015	2016	35 597 472	30 196 739	5 187 290	35 384 029
90080009	Rekkefølgekrav - Idrettshall Holum	2015	2017	9 465 000	298 144	9 147 941	9 446 085
90090001	Skinsnesheia felt B7 (B&E)	2010	2017	14 174 925	12 166 925	1 664 150	13 831 075
90070014	Båt skjærgårdsparken Mandal	2016	2017	4 400 000	0	2 836 024	2 836 024
90070025	Avlastningsbolig - Solhøgdeveien 40	2014	2017	15 300 000	523 276	12 097 477	12 620 754
90080012	Lekeplass Vestnes - idrettsplassen	2013	2016	5 562 118	516 068	5 247 618	5 763 686
90020008	Frøysland skole - flerbrukshall	2015	2018	40 500 000	492 029	485 662	977 691
	Øvrige, mindre investeringsprosjekter					52 541 143	
					123 426 205	122 621 511	193 506 573

NETTO FORSKUTTERT INFRASTRUKTURPROSJEKTER:

Konto	Konto(T)	Pr. 31.12.2016
	Sum utgifter	19 729 106
	Sum refusjoner	-4 496 756
90070024	Speilen - isbane/balløkke (del av 90080001)	15 232 349
	Sum utgifter	259 977
	Sum refusjoner	-11 086 065
90080001	Utbyggingsavtale Sanden (også 90070024)	-10 826 087
	SUM SANDEN	4 406 262
	Sum utgifter	23 333 267
	Sum refusjoner	-18 075 200
8073	Utbyggingsavtale Sånum	5 258 067
10001889	Bro til Buen	47 726 550
08300	Overført fra fylket	-3 000 000
1889	Egenfinansiering Adolph Tiedemans Bro	44 726 550
90080003	Utbyggingsavtale Malmø	59 377 047
07700	Ref. fra andre private	-26 750 940
8074	Egenfinansiering infra Malmø	32 626 107
	Forskuttet BRO/INFRA MALMØ	77 352 657
90080004	Utbyggingsavtale Skinsnes	-1 321 744
90080005	Infrastruktur Skinsnesheia B-22	4 010 874
90080006	Infrastruktur Krossen - utbyggingsavtale	97 194
90080008	Infrastruktur Skinsnes - utbyggingsavtale	433 403
90080009	Rekkefølgekrav - Idrettshall Holum	9 147 941
90080010	Promenade og lekeareal "Slippen"	107 626
90080013	Utbyggingsavtale Skogsøy	31 688
90080014	Utbyggingsavtale Harkmark	2 906
90080015	Utbyggingsavtale Egebrekktunet	12 594
90080016	Utbyggingsavtale Lande	35 359
9005	AMFI - Senteret - utbyggingsavtale - lekeplass (bundet fond 95500771)	-562 000
9020	Konkoigt. 4 - balløkke/lekeplass	963 007
90080012	Lekeplass Vestnes - idrettsplassen (bundet fond 255080901)	-526 676
	NETTO FINANSIERT - INFRASTRUKTUR/LEKEPLASSER:	99 449 156

Utbyggingsavtaler med justeringsrett

Prosjekt	UTBYGGINGSAVtaler MED JUSTERINGSRETT	Regnskap 2016
02301	Kontrakslev./enterprise	-24 833
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	24 833
04290	Mva-utgift kompensasjonsordning	24 833
90089000	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - justeringsrett - mva.komp. (2012)	24 833
02301	Kontrakslev./enterprise	-10 273
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	10 273
90089001	Utbyggingsavtale Skinsnes gård - justeringsrett - mva.(2012)	0
02301	Kontrakslev./enterprise	-64 658
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	64 658
04290	Mva-utgift kompensasjonsordning	64 658
90089002	Utbyggingsavtale Ronatunet - justeringsrett - mva.komp. (2014)	64 658
02301	Kontrakslev./enterprise	-38 784
02309	Tilskudd mva/mva.komp justeringsrett/adm.tilskudd	38 784
90089003	Utbyggingsavtale Ronatunet - justeringsrett - mva. (2014)	0
02301	Kontraksleveranser/enterprise	-97 260
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	3 890
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	97 260
90089004	Utbyggingsavtale Skinsnesheia - justeringsrett - mva.komp. (2015)	3 890
02301	Kontraksleveranser/enterprise	-109 797
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	4 392
90089005	Utbyggingsavtale Skinsnesheia - justeringsrett - mva. (2015)	-105 405
02301	Kontraksleveranser/enterprise	619 694
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	506
04290	Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon	12 647
07700	Refusjon fra andre (private)	-510 932
90089006	Utbyggingsavtale Rona Villa - justeringrett - mva.komp (2016)	121 915
02301	Kontraksleveranser/enterprise	1 414 918
02309	Tilskudd mva/mva komp. Justeringsrett/adm.tilskudd	1 155
07700	Refusjon fra andre (private)	-1 166 585
90089007	Utbyggingsavtale Rona Villa - justeringsrett - mva. (2016)	249 488
NETTO UTGIFTSFØRT INVESTERINGSREGNSKAPET 2016		359 379

Bystyret har vedtatt at vi kan inngå avtaler med utbyggere av boligområder, der de opparbeider vei, vann og avløp. Når anlegget er ferdig, kan det avtales at det overdras til Mandal kommune. Private utbyggere får ikke fradrag for merverdiavgift (ordinær moms), og ikke merverdiavgiftskompensasjon (momskomp) for slike utgifter. Ved overdragelse til kommunen, får kommunen rett til å justere ordinær moms og momskomp med 1/10 hvert år fra ferdigstillelse av anleggene. Det er avtalt at utbygger får 96 % av dette beløpet, kommunen beholder 4%.

Notat fra GKRS om justering av inngående ordinær moms og momskomp av 20.9.2012, med endring 18.8.2013 sier noe om hvordan man skal behandle slike avtaler regnskapsmessig.

For regnskapsåret 2013 og 2014 ble avtaler med ordinær moms aktivert netto. De med momskomp ble aktivert netto, og påplussert 1/10 av utgiftsført momskomp hvert år etter dette. Justeringsinntekten kreves inn i 6. termin, og betales til utbygger ca. 15. mars, fratrukket 4% til kommunens administrasjon av avtalen.

Det kom 23.4.2015 en endring i notatet, med konteringsoppsett på deler av transaksjonene. Avtaler til justering fra og med 2015 føres etter dette oppsettet.

Avtaler med ordinær moms aktiveres brutto, og nedskrives med 1/10 av justeringsinntekten hvert år den mottas. Er dermed etter 10 år aktivert netto. Et beløp tilsvarende justeringsinntekten (25 %) føres som langsiktig gjeld, denne reduseres 1/10 hvert år (avdrag). 1/10 av lånemidlene brukes til finansiering av tilskuddet til utbygger hvert år. Tilskuddet reduseres til 96 %, kommunen beholder 4% til administrasjon av ordningen.

Avtaler med momskomp aktiveres brutto. Et beløp tilsvarende justeringsinntekten føres som langsiktig gjeld. Denne reduseres med 1/10 hvert år (avdrag). Det brukes 1/10 til finansiering av justeringsinntekten hvert år. Det overføres 96 % til utbygger, 4% til kommunens administrasjon.

Note nr. 24 - OPPGAVER OVER LEGATER PR. 31.12.16 (IKKE REVIDERT)

Formue pr. 31.12.16						
Legatets navn	Bank innskudd	Aksjer/obl.	Sum	Inntekter 2016	Utgifter 2016	Netto tillagt formuen
Kjøpmann Carl Bentsens legat	31 405,22		31 405,22	479,74	468,10	11,64
Bankdirektør Ertzeids legat	743 279,76		743 279,76	11 349,16	11 060,60	288,56
Mandal Kommunes legat for humanitær og sos. ins.	576 284,47		576 284,47	8 791,61	8 000,20	791,41
Amanda og Arnvid Nygaards legat	675 546,39		675 546,39	10 120,04	-	10 120,04
Einar og hustru Platous Legat	51 327,22		51 327,22	780,08	600,20	179,88
Eriksens Legat for verdig trengende	45 980,03		45 980,03	702,13	685,43	16,70
Harald Blichfelds legat	51 992,83		51 992,83	792,82	800,20	-7,38
Borghild Stiansens legat	116 492,47		116 492,47	1 777,98	2 410,00	-632,02
Keiser Nikolaus den 1. Legat	23 240,30		23 240,30	354,64	510,10	-155,46
Andreas Tobiassens og Hustru Martines legat	224 137,89		224 137,89	4 224,35	4 700,60	-476,25
Mandal Kommunes eldre legater til fordel skole	169 265,47		169 265,47	2 584,54	2 524,10	60,44
Sum	2 708 952,05	-	2 708 952,05	41 957,09	31 759,53	10 197,56

